

2 Visie

In onze **visie** op passend onderwijs gaan wij voor het bevorderen van burgerschap door middel van onderwijs.¹ Het accent in het onderwijs komt meer te liggen op sociale integratie, het versterken van de sociale vaardigheden en burgerschapscompetenties, door van elkaar te leren en het uitwisselen van goede praktijken. Wij gaan voor een goede schoolervaring van de leerling met een optimale ontwikkeling vanuit beleving, gevoel van veiligheid, competentie en plezier. Dat is wat wij ieder kind gunnen en tot hun basisrecht op onderwijs hoort.

Onze **missie** is een zo dekkend en passend mogelijk aanbod aan alle Almeerse leerlingen in Almere. Hierbij gaan wij uit van de kracht van het maatschappelijk partnerschap, ouderbetrokkenheid en optrekken met ouders vanuit betrokkenheid en professionaliteit. We gaan ook uit van wettelijk vastgelegde verantwoordelijkheden. De wet Passend Onderwijs legt de zorgplicht bij scholen en zij zijn verantwoordelijk voor de basisondersteuning en de basiskwaliteit. Passend onderwijs gaat ook over een oplossingsgerichte benadering, creativiteit en kennis. Goed onderwijs is passend op het niveau, de talenten en mogelijkheden van de leerlingen met een zo goed mogelijk eindresultaat.

Het vertrekpunt in dit Ondersteuningsplan is vanuit dat wat we reeds met elkaar afgesproken hebben en wat we al doen. De schoolbesturen hebben afgesproken dat passend onderwijs er is voor alle leerlingen en jongeren van 2 tot 23 jaar in Almere. Vanaf de voorschoolse educatie, via het primair en voortgezet onderwijs tot het MBO. De schoolbesturen hebben zorgplicht en zijn verantwoordelijk voor het realiseren van de basiskwaliteit en de uitvoering van de sterke basisondersteuning op hun scholen.

Het Samenwerkingsverband PO gaat uit van de kracht en de mogelijkheden van de leerling; het streeft naar maximale talentontwikkeling en uiteindelijk goede toekomstkansen. Elke leerling krijgt de best passende ondersteuning, bij voorkeur thuis nabij, met als leidraad *'regulier als het kan en speciaal als het moet'*. Scholen werken samen met ouders en andere partners en maken optimaal gebruik van elkaars kennis en expertise. Het Samenwerkingsverband PO is verantwoordelijk voor de extra ondersteuning in het dekkend aanbod.

2.1 Waarom ook weer passend onderwijs?

Zoals de leerkracht niet alleen staat binnen zijn school, is een school geen eiland binnen de samenleving. Verschuivingen in het denken binnen die samenleving hebben onherroepelijk hun invloed op het onderwijs zelf. Zo kunnen we de maatschappelijke positie van mensen met een beperking bezien vanuit een emancipatorisch perspectief: een minderheid die zijn plek in de maatschappij opeist nadat vele andere minderheden hiervoor gestreden hebben. Een minderheid die aangeeft zich achtergesteld te voelen door hardnekkige uitsluiting en segregatie, waardoor er minder kansen zijn weggelegd om volwaardig te kunnen participeren binnen de maatschappij² (Schuman, 2009).

Nussbaum (2010) brengt nog een ander meer ethisch aspect in. Zij wijst erop dat we het vermogen nodig hebben verschillen tussen mensen te onderkennen om ons zo beter in de ander te kunnen verplaatsen. Dit stimuleert de empathie die helpt voorkomen dat we elkaar afrekenen op de mate waarin we nuttige burgers zijn. Deze vaardigheid kun je alleen dan ontwikkelen als je als kind leert met deze verschillen om te gaan in de eigen klas. Dan moet je die verschillen daar natuurlijk wel tegenkomen. In de visie van Nussbaum kunnen we een relatie zien tussen passend onderwijs of inclusie en burgerschap, die nodig is voor een gezonde democratie³. Scholen kunnen zo leerlingen bijbrengen dat afhankelijkheid geen zwakte is en dat het normaal is om anderen nodig te hebben en

¹ Declaration on Promoting citizenship and the common values of freedom, tolerance and non-discrimination through education.

² Schuman, H. (2009). *Inclusief onderwijs: dilemma's en uitdagingen*. Apeldoorn: Garant.

³ Nussbaum, M. (2010). *Niet voor de winst: waarom de democratie geesteswetenschappen nodig heeft*. Amsterdam: Ambo.

elkaar te helpen, door situaties te creëren waarin leerlingen zich kunnen bekommeren om anderen. Tevens worden hiermee stereotyperingen voorkomen en wordt tolerantie bevorderd. Passend onderwijs kunnen we ook bekijken vanuit het perspectief van de rechten van het kind. In de Convention On The Rights Of The Child⁴ (Unesco, 1989) vinden we artikelen die een sterke relatie hebben met passend onderwijs. Het is opvallend dat Nederland deze kinderrechtenwet geratificeerd heeft en dat het beleid passend onderwijs pas vele jaren later op gang is gekomen. Tevens valt op dat dit beleid niet ontwikkeld is met deze kinderrechtenwet als uitgangspunt. Kortom; passend onderwijs berust op meer dan één fundament: het normalisatieprincipe gekoppeld aan emancipatorische idealen ten aanzien van mensen met een beperking, een maatschappijvisie waarbij insluiten vanzelfsprekend is en uitsluiting of discriminatie voorkomen dienen te worden en tot slot het rechtvaardigheidsbeginsel en het principe van gelijke rechten, gelijkwaardigheid en gelijke kansen. Pragmatici wijzen tot slot nog op wetenschappelijk bewezen positieve effecten van inclusief onderwijs⁵ (Van Meersbergen & De Vries, 2017).

Visiebouwstenen

Tijdens de eerder genoemde werkconferentie van 18 januari 2018 is aan de deelnemers in het PO gevraagd bouwstenen in de vorm van kernwaarden aan te leveren om daarmee een breed gedragen visie te verwoorden. Ouders, leerkrachten, begeleiders, directeuren en bestuurders zijn in groepjes met een opdracht aan de slag gegaan om deze kernwaarden aan te leveren. Dit leverde een woordveld op met daarin de essentiële en fundamentele waarden.

De leerling centraal staat ook letterlijk in het woordveld centraal. Deelnemers zijn het erover eens dat passend onderwijs hier begint en alleen dan kan slagen als het belang van de individuele leerling zodanig wordt gediend, dat deze zijn of haar talenten optimaal kan ontwikkelen. Om dit te bereiken wordt passend onderwijs gezien als een *maatschappelijke opdracht*, waarin alle professionals, ouders en leerlingen samen bouwen aan een *toekomstperspectief* voor elke leerling. Dit met het oog op een volwaardige maatschappelijke participatie van de leerling in die toekomst.

Naast samenwerking worden *professionaliteit* en *flexibiliteit* genoemd als belangrijke fundamenten voor passend onderwijs. Passend onderwijs, zo interpreteren wij, is *gewoon goed onderwijs voor elke leerling*.

⁴ Unesco (1989). Convention On The Rights Of The Child.

⁵ Meersbergen, E. van & Vries, P. de (2017). *Handelingsgericht werken in passend onderwijs*. Utrecht: Perspectief.

2.2 Een sterke positie van ouders, betrokken vanaf het begin

Opvoeding en onderwijs zijn altijd een uitwerking van elkaar en onlosmakelijk verbonden. Ouders en onderwijs hebben hetzelfde doel voor ogen: een optimale schoolse ontwikkeling van het kind op verschillende vormen van partnerschap, waarbij gezamenlijk vertrekken het uitgangspunt is. De ouders/verzorgers (hierna ouders) hebben daarin vrijwel altijd een hoofdrol, ook als er professionals uit de gezondheidscentra, praktijkondersteuning, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp, geestelijke gezondheidszorg, vrijwilligersorganisaties en ouderraden bij betrokken zijn. Zij zijn meestal maar tijdelijk bij de ontwikkeling van deze leerling betrokken en hun inspanningen hebben alleen kans van slagen wanneer ouders de regie behouden en er optimaal wordt afgestemd en samengewerkt, ook al blijkt dat dit in de praktijk soms lastig kan zijn. Dat stemt tot bescheidenheid van de professional maar mag geen aanleiding zijn tot afwachtendheid.

In de samenwerking en afstemming rondom de extra ondersteuning tussen ouders en school, kan het voor komen dat ouders zich niet kunnen vinden in een besluit van de school. Ouders kunnen dan in overleg treden met het bestuur van de school, een klacht indienen of een beroep doen op ondersteuning door onderwijsconsulenten.⁶

Het Samenwerkingsverband PO, de gemeente en de organisatie Actief Ouderschap werken samen aan het versterken en bekrachtigen van de samenwerking tussen ouders en professionals. Voorstellen hiervoor worden in de komende periode verwacht.

Naast de samenwerking tussen ouders en school rondom de leerling, is er ook collectieve belangenbehartiging in de vorm van medezeggenschap. Ouders kunnen zich laten vertegenwoordigen in de medezeggenschapsraad van de school van hun kind en daar adviseren over het schoolondersteuningsprofiel van de school en over de toewijzing van (extra) ondersteuningsmiddelen.

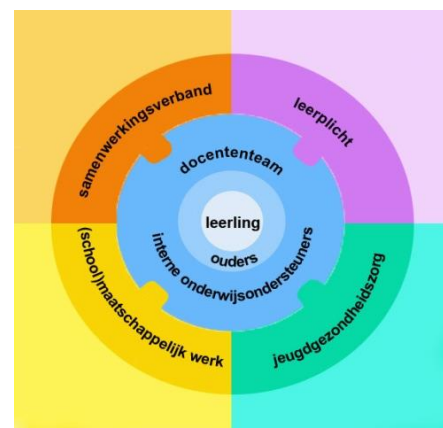
Ouders hebben ook het recht op instemming op het Ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband. Zij kunnen zich door de medezeggenschapsraad van de school laten voordragen voor de daarvoor opgerichte Ondersteuningsplanraad (OPR), een speciale medezeggenschapsraad van het Samenwerkingsverband. De OPR heeft instemmingsrecht op (vaststellen of wijzigen van) het Ondersteuningsplan. Hij heeft volgens de Wet Passend Onderwijs de taak om eens per vier jaar instemming te geven aan het Ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband PO en volgt in de jaren van de planperiode de voortgang van het Ondersteuningsplan.

2.3 Ononderbroken samenhang

Leerlingen die alleen passend onderwijs kunnen krijgen met behulp van (extra) ondersteuning, hebben al gauw te maken met verschillende beroepskrachten, regelingen en instellingen. We rekenen het tot de maatschappelijke opdracht aan het Samenwerkingsverband, dat dat niet leidt tot breuken, overgangsprikelen of onoverzichtelijke grensgebieden. We zoeken actief de samenwerking met gemeente en partners in onderwijs, zorg en jeugdhulp en zetten onze eigen inspanningen zoveel mogelijk in lijn met die van anderen. In hoofdstuk 6 gaan we daar uitgebreider op in.

Samenwerking met professionele partners

Naast het partnerschap tussen ouders en het onderwijs, is er ook een partnerschap met professionele organisaties. In de kern is ondersteunen niet meer dan het inzetten en bundelen van professionele krachten wanneer deze niet in voldoende mate toereikend zijn. In het onderwijsnetwerk ontmoeten professionals uit onderwijs, JGZ, jeugdhulp en sociaal domein elkaar in het breed en krachtig verbinden van elkaars werkveld. Concreet gaat het om de jeugdgezondheidszorg (JGZ), de gemeente,

⁶ Zie website: <http://onderwijsconsulenten.nl/>

jeugdhulp, geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en andere ketenpartners. Met elkaar zijn we verantwoordelijk voor de samenhangende ondersteuning in het onderwijs. Iedere school heeft een zorgteam (ZT) waaraan in ieder geval de JGZ en het Samenwerkingsverband PO deelnemen.

Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO)

Alle partners in het Samenwerkingsverband PO willen leerlingen en gezinnen in staat stellen om zich veilig en gezond te ontwikkelen, waar nodig met behulp van een goed en voldoende beschikbaar aanbod van jeugdhulp. Dat is ook wat de Jeugdwet beoogt. Het beleid is steeds meer preventief van aard. De schoolbesturen nemen hun verantwoordelijkheid om elk kind van een passende plek op school te voorzien, passend bij de mogelijkheden en talenten van het kind, zodat elk kind succesvol op school kan zijn.⁷

Binnen het onderwijs zijn daar veel partners bij betrokken. Naast het Samenwerkingsverband PO zijn dat de gemeente Almere, de schoolbesturen van het primair- en voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en de voorschoolse voorzieningen. Deze partners voeren daarom conform de Jeugdwet en de Wet Passend onderwijs een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO).⁸ Het gezamenlijk doel van dit OOGO is bekrachtiging van het partnerschap en het realiseren van een ononderbroken leer- en ontwikkelingslijn vanuit verschillende domeinen en verantwoordelijkheden. Uitgangspunt is dat er wordt samengewerkt mét ouders en leerlingen. Zij zijn onze partners en dragen ook zelf verantwoordelijkheid.

In het OOGO worden afspraken gemaakt over de raakvlakken tussen jeugdhulp en passend onderwijs. Concreet zijn afspraken⁹ vastgelegd over:

- verbinding onderwijs en jeugdhulp
- overgangen
- thuiszitters
- leerlingenvervoer
- onderwijshuisvesting
- aansluiting tussen onderwijs en de onderkant van de arbeidsmarkt

De Inspectie van het Onderwijs

De basiskwaliteit en de basisondersteuning valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen, het realiseren van het aanbod op de extra ondersteuning onder de verantwoordelijkheid van het Samenwerkingsverband. Tussen de schoolbesturen en het Samenwerkingsverband én tussen schoolbesturen onderling is sprake van een wederzijdse afhankelijkheid op middelen en kwaliteit. De Inspectie van het Onderwijs is de beoordelaar van de scholen en besturen op de basiskwaliteit en de beoordelaar van het Samenwerkingsverband PO op de onderwijsresultaten, kwaliteitszorg en ambitie en financieel beheer. Bij het toezicht op de Samenwerkingsverbanden PO en VO maakt de inspectie gebruik van een afzonderlijk waarderingskader.¹⁰ Dit biedt kansen in een betekenisvolle samenwerking met de Inspectie van het Onderwijs op de kwaliteitsaspecten en opdrachten die het Samenwerkingsverband PO zichzelf stelt.

2.4 Doorontwikkeling en ambitie

Er zijn stappen gezet om de kwaliteitseisen van de Inspectie voor de basiskwaliteit bij alle scholen te realiseren. Daarnaast is in Almere helder vastgesteld wat wij met elkaar verstaan onder basisondersteuning. De schoolbesturen hebben de verantwoordelijkheid voor het realiseren en de

⁷ Art. 18a, eerste en tweede lid, WPO

⁸ Art. 18a, negende lid, WPO

Zie website Passend Onderwijs Almere voor de actuele uitwerking van deze onderwerpen: [Convenant OOGO Passend Onderwijs Almere](#)

¹⁰ Bijlage 3: waarderingskader passend onderwijs

uitvoering ervan. In Almere zijn echter nog scholen die niet voldoen aan de deugdelijkheidseisen die de Inspectie stelt en daarmee een onvoldoende oordeel hebben.

Het nieuwe onderzoekskader voor het primair onderwijs is een normerend document waar scholen en besturen zichzelf doelen kunnen stellen die verder strekken dan de deugdelijkheidseisen, de zogeheten 'eigen aspecten' van kwaliteit. Almere kent op dit moment (nog) geen scholen met het predicaat excellent. Enkele scholen in de stad bereiden zich voor op het predicaat goed.

Ten aanzien van de kwaliteitsaspecten van het Samenwerkingsverband PO die overstijgend zijn aan de basiskwaliteit, staan eigen opdrachten centraal, die zijn opgenomen in de ambities. De focus ligt daarbij in ieder geval op een goede samenwerking tussen jeugdhulp en (passend) onderwijs, op het versterken van ouderbetrokkenheid en partnerschap in de wijk.

2.5 Transparantie

Alle scholen in het primair onderwijs hebben een schoolondersteuningsprofiel (SOP) opgesteld. Dat geeft ouders en professionals informatie over de ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt. Deze informatie geeft iedere school op de eigen website weer. Op de website van het Samenwerkingsverband kunnen ouders basisinformatie over passend onderwijs terugvinden.

2.6 Ambities

ambitie	resultaat
Sterke verbinding van professionals uit onderwijs, jeugdgezondheidszorg (JGZ), jeugdhulp en sociaal domein in de afstemming rondom de leerling en het gezin.	Structurele verbindingsbijeenkomsten van deskundigen en specialisten om de ondersteuningsvraag van leerling/ ouders/ school te beleggen, dáár waar de deskundigheid/ eigenaarschap ligt.
Leerlingen doorlopen een ononderbroken ontwikkelingslijn in het onderwijs	Alle leerplichtige leerlingen krijgen onderwijs: Almere kent geen thuiszitters.
Elke school heeft binnen haar ondersteuningsstructuur een eigen ondersteuningsteam/CvB.	Leerkrachten en leerlingen krijgen adequate ondersteuning op hun ondersteunings- en onderwijsbehoeften.
Ouders worden gezien als experts van hun kind in het maatschappelijk partnerschap rondom hun kind.	Ouders en het maatschappelijk veld vertrekken samen als partners in hun zoektocht naar eventuele extra ondersteuning rondom het kind, vanuit ieders verantwoordelijkheid.